

SVERIGEFINSKA
UNGDOMSFÖRBUNDET
RUOTSINSUOMALAISTEN
NUORTEN LIITTO

2024-11-25

Remiss.spets-gymnasiet@skolverket.se

Dnr 2024:2686

Förslag med anledning av permanentning av riksrekryterande spetsutbildning i gymnasieskolan

Sverigefinländarnas Delegation, Sverigefinska Riksförbundet och Sverigefinska ungdomsförbundet, nedan kallade vi, lämnar på eget initiativ synpunkter på det remitterade förslaget att permanenta den riksrekryterande spetsutbildningen i gymnasieskolan samt att ta fram ett antal nya ämnen som är avsedda för de riksrekryterande spetsutbildningarna.

Syftet med att göra den riksrekryterande spetsutbildningen i gymnasieskolan permanent är att ge högpresterande elever och särskilt begåvade elever den ledning och stimulans som de har rätt till.

Skolverket bedömer vidare att det finns ett behov av att ta fram nya ämnesplaner som är avsedda enbart för den riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningen. Skolverket skriver att det är viktigt att skolorna har stor frihet att välja fördjupnings- eller breddningsområde efter sina lokala förutsättningar och elevernas intresse.

En offentlig huvudman får ansöka om att en utbildning ska vara riksrekryterande. Enskilda huvudmän får ansöka om motsvarande prövning för att få en avvikelse i form av s.k. riksrekryterande utbildning.

Enligt Skolverkets bedömning skulle det vara möjligt att starta en riksrekryterande spetsutbildning inom det humanistiska och samhällsvetenskapliga området som är inriktad mot något av de nationella minoritetsspråken. Skolverket bedömer att de ämnesplaner som myndigheten föreslår inom humanistisk och samhällsvetenskaplig spets i så fall skulle kunna användas inom ramen för sådan utbildning, vilket skulle kunna medföra ökade möjligheter för ett bevarande av minoritetsspråken och ökade möjligheter för elever i sådan utbildning att utveckla fördjupade och breddade kunskaper inom något av de nationella minoritetsspråken.

Vi välkomnar Skolverkets bedömning att det skulle vara möjligt att starta en riksrekryterande spetsutbildning inriktad på något av de nationella minoritetsspråken, i vårt fall i minoritetsspråket finska.

Det finns ett antal svårigheter att lösa med god vilja för att realisera denna möjlighet.

Finska språket undervisas som ett modersmål i gymnasiet. Inte som ett modernt språk. Innan gymnasiereformen fick modersmålsundervisningen i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan anordnas som:

Innan gymnasiereformen fick modersmålsundervisningen i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan anordnas som:

- individuellt val
- utökat program, eller
- som ersättning för undervisning i andra språkämnen än svenska, svenska som andraspråk och engelska.

Individuellt val ingår inte i den nya gymnasiala utbildningen.

Utökat program dvs undervisning utanför timplanen, samt modersmål som ersättning för andra språkämnen, dvs moderna språk, kvarstår. Att läsa modersmål som ersättningspråk ger inga meritpoäng i eftergymnasial utbildning såsom moderna språk ger, vilket innebär en minskad möjlighet för antagning till högre utbildning.

Då undervisningen i spetsutbildningen kommer att bedrivas av lärare som är anställda av huvudmannen och uppfyller kraven på legitimation och behörighet i 2 kap. 13 § skollagen antar vi att det kommer att behövas ett lärarprogram för lärare i finska.

Sverigefinska organisationer samverkar gärna med Skolverket om praktiska lösningar för en spetsutbildning i finska.

Enl. uppdrag

Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto/Sverigefinska Riksförbundet

Hannele Oikarinen, ordförande

Ruotsinsuomalaisten Valtuuskunta/Sverigefinländarnas Delegation

Heli Lindström, vice ordförande